

ИНИ

ДЕ

КС

**НА АКТИВНА
ТРАНСПАРЕНТНОСТ**

2018

ИНДЕКС НА АКТИВНА ТРАНСПАРЕНТНОСТ 2018

Издава:
Центар за граѓански комуникации

Автори:
Герман Филков, Сабина Факиќ и Марко Митевски

Лектура:
Татјана Б. Ефтимоска

Ликовно-графичко обликување:
Polyesterday

Печати:
Polyesterday

Тираж:
250 примероци

Бесплатен/некомерцијален тираж

Содржината на оваа публикација е единствена одговорност на Центарот за граѓански комуникации и на ниту еден начин не може да се смета дека ги одразува гледиштата на Цивика мобилитас, на Швајцарската агенција за развој и соработка (SDC) или на организациите што ја спроведуваат.

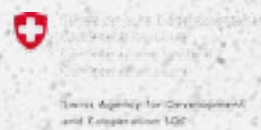

Citizens for change!

ИНДЕКС НА АКТИВНА ТРАНСПАРЕНТНОСТ 2018

Скопје, мај 2018 год.

Цивика мобилитас е проект на Швајцарската агенција за развој и соработка (SDC), кој го спроведуваат NIRAS од Данска, Македонскиот центар за меѓународна соработка (МЦМС) и Шведскиот институт за јавна администрација (SIPU).

СОДРЖИНА

- 5 | РЕЗИМЕ
- 6 | ВОВЕД
- 7 | МЕТОДОЛОГИЈА
- 8 | ВКУПНО РАНГИРАЊЕ СПОРЕД ИНДЕКСОТ НА АКТИВНА ТРАНСПАРЕНТНОСТ
- 16 | ПРИЛОЗИ: ПРАШАЛНИЦИ ЗА МОНИТОРИНГ НА ИНСТИТУЦИИТЕ
  - 16 | 1. Прашалник за истражување на активната транспарентност на министерствата и на Владата на РМ за изработка на Индексот на активна транспарентност
  - 17 | 2. Прашалник за истражување на активната транспарентност на Министерството за финансии за изработка на Индексот на активна транспарентност
  - 18 | 3. Прашалник за истражување на активната транспарентност на општините и на Град Скопје за изработка на Индексот на активна транспарентност

Кратенки

МВР	Министерство за внатрешни работи
МЕ	Министерство за економија
МЖС	Министерство за животна средина
МЗ	Министерство за здравство
МЗШВ	Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство
МИОА	Министерство за информатичко општество и администрација
МК	Министерство за култура
МЛС	Министерство за локална самоуправа и просторно планирање
МНР	Министерство за надворешни работи
МО	Министерство за одбрана
МОН	Министерство за образование и наука
МП	Министерство за правда
МТВ	Министерство за транспорт и врски
МТСП	Министерство за труд и социјална политика
МФ	Министерство за финансии

РЕЗИМЕ

Општото ниво на активната транспарентност во Македонија во 2018 година се задржа на ниско ниво. Процентот на исполнетост на обврските за активно објавување на информациите кај сите 97 вклучени институции изнесува 43,5% (од можни 100%). Степенот на активна транспарентност во 2018 година е незначително зголемен во однос на 2017 година (кога просечно изнесуваше 42,5%).

Според градацијата на активната транспарентност, најмногу институции, 35%, има во групата со 'просечна' активна транспарентност, а најмалку, 2%, во најдобрата група, онаа со 'многу добра' активна транспарентност.

За разлика од претходните две години, сега, генерално, министерствата и Владата стојат подобро од општините според нивната активна транспарентност. Општините се наоѓаат на првите 2 места од ранг-листата, но просечниот скор на сите општини заедно е намален од 41% на 39%, додека скорот на министерствата е зголемен од 48% на 66%.

Во однос на одделните области на активната транспарентност – институциите и понатаму објавуваат најмногу информации од областа на пристапот до информации, а најмалку од областа на буџетската и финансиската транспарентност.

Во однос на регионите, според просечните резултати, и годинава најдобро стои Пелагонискиот Регион, а најслабо – Полошкиот.

Општините одговорија во просек за 20 дена, а министерствата за 41 ден на барањето за слободен пристап до информациите од јавен карактер што им беше испратено на сите во ист ден и со иста содржина. 71% од институциите одговорија на барањето во максималниот законски рок од 30 дена, а 29% го испратиле одговорот со задоцнување.

”

Под 'активна транспарентност' се подразбира објавувањето информации на сопствена иницијатива на институциите, без притоа некој да има доставено до нив барање за пристап до тие информации.

Законската основа за активната транспарентност на институциите се наоѓа, пред сè, во Законот за слободен пристап до информациите од јавен карактер, но и во низа други закони, како што се Законот за локалната самоуправа, Законот за буџетите, Законот за јавен долг, Законот за финансирање на единиците на локална самоуправа и др.

Освен од регулативата, активната транспарентност произлегува и од практиката, односно кога една институција ги прави достапни до сите граѓани одговорите на прашањата што почесто ги добива во форма на барања за слободен пристап до информации од јавен карактер.

“

В О В Е Д

Под 'активна транспарентност' се подразбира објавувањето информации на сопствена иницијатива на институциите, без притоа некој да има доставено до нив барање за пристап до тие информации. Наспроти тоа, во случаите кога до институцијата се доставува барање за одредена информација, станува збор за 'реактивна транспарентност'.

Потребата од проактивното објавување информации произлегува оттаму што на тој начин се обелоденуваат:

- информации за регулативата и за одлуките на властите, со што се остварува правото на граѓаните да бидат информирани за своите права и обврски во општеството;
- информации коишто им се потребни на граѓаните за да бараат одговорност од властите;
- информации коишто им се неопходни на граѓаните за да можат да учествуваат во процесот на донесувањето одлуки и
- информации коишто им се потребни на граѓаните за да можат да пристапуваат кон услугите што ги нудат јавните институции.

И самата институција којашто објавува информации врз проактивна основа остварува корист по неколку основи:

- активната транспарентност ѝ помага на институцијата да биде поодговорна во трошењето на јавните пари;
- на тој начин институцијата ги промовира принципите на добро владеење и интегритет и
- институцијата е поефикасна бидејќи подобро управува со информациите со коишто располага.

Се чини дека развојот на техниката и технологиите одат рака под рака и ја помагаат активната транспарентност на институциите, бидејќи начините за дистрибуција на информациите кои ги поседуваат институциите, а кои се од корист за граѓаните, се побројни и полесно достапни.

Законската основа за активната транспарентност на институциите се наоѓа во Законот за слободен пристап до информациите од јавен карактер. Овој закон, освен што пропишува обврска до институциите да одговорат на барањата за пристап до информации од јавен карактер, содржи и одредби за проактивно објавување информации, односно за самостојно објавување информации.

Натаму, низа други закони пропишуваат обврски за институциите да објавуваат информации врз проактивна основа. Станува збор за одредби во Законот за локалната самоуправа, Законот за буџетите, Законот за јавен долг, Законот за финансирање на единиците на локална самоуправа и др.

Освен од регулативата, активната транспарентност произлегува и од практиката. Се смета за добра практика во светот кога една институција ги прави достапни до сите граѓани одговорите на прашањата што почесто ги добива во форма на барања за слободен пристап до информации од јавен карактер.

Доброволно објавените информации им помагаат на граѓанските организации и на истражувачките новинари да изработуваат и да објавуваат истражувања кои им помагаат на граѓаните подобро да го разберат функционирањето на институциите, своите права и обврски, начинот на којшто можат да влијаат врз донесувањето на одлуките кои се рефлектираат врз нивното секојдневно живеење и работење, како и полесно да им пристапат на услугите што им ги нуди државата.

Во принцип, една институција може проактивно да ги објави сите информации со кои располага, освен оние за кои во законот постојат исклучоци.

Активната транспарентност е релативно нов поим во светот. Оттука, не постојат ниту некои пропишани стандарди за тоа – кои сè информации, освен оние пропишани со закон, институциите треба да ги објавуваат. Сепак, анализата на практиката од многу земји упатува на некои минимум информации кои една институција треба да ги објавува како дел од активната транспарентност.

Кога објавуваат проактивно одредени информации, институциите треба да се раководат од тоа начинот на којшто ги објавуваат информациите да биде исплатлив и ефективен, односно да биде лесно достапен за најширок круг на граѓани. Исто така, искрената активна транспарентност подразбира институцијата да ги информира граѓаните и заинтересираните страни за објавените информации и да го поттикнува пристапот до нив и нивното користење.

Проактивно објавените информации треба да бидат лесно достапни и разбирливи, да можат да се употребат, да бидат релевантни (во соработка со граѓанските организации и новинарите може да се провери кои се релевантни информации) и да се ажурираат редовно.

Врз основа на сево ова, Центарот за граѓански комуникации изработи детална методологија за сеопфатно истражување кое го мери степенот на активна транспарентност на државните институции во Македонија. Идејата на ова истражување и на рангирањето на институциите во т.н. Индекс на активна транспарентност е да им се помогне на институциите околу тоа кои информации треба да ги објавуваат и да се поттикнат да ги објавуваат тие информации.

Истражувањето е спроведено врз основа на претходно изработени методологија и структурирани прашалници за состојбата на исполнетост на обврските за активно објавување на информациите на интернет-страниците на институциите.

Основа за изработката на прашалниците претставуваа законските обврски што ги имаат институциите за објавување информации од разни сфери кои се од важност за граѓаните и кои влијаат врз нивните животи и работењето. Во оваа смисла, земено се предвид, пред сè, обврските кои произлегуваат од Законот за слободен пристап до информациите од јавен карактер и оние обврски од други закони кои се однесуваат на трошењето јавни пари.

Истражувањето е направено трета година по ред на институциите кои се директни носители на извршната власт на централно и на локално ниво, односно на Владата на РМ, на министерствата и локалните власти, односно на општините и градот Скопје.

Имајќи ги предвид различните обврски за активно објавување информации на властите на национално и на локално ниво (општините имаат далеку поголеми обврски во оваа смисла), истражувањето се спроведува врз основа на два прашалници. Едниот прашалник е за министерствата и за Владата на РМ, а другиот е за единиците на локалната самоуправа, односно за општините и за градот Скопје. Притоа, прашалникот за Министерството за финансии содржи повеќе прашања, во согласност со повеќето обврски за објавување информации за ова министерство во однос на другите.

Во зависност од важноста, степенот и обемот на објавените информации на интернет-страниците на институциите што се истражуваа, за секое прашање се доделуваат бодови. Освен преку истражување на исполнетоста на обврските за објавување информации според прашалникот, како дел од истражувањето се испрати исто тест-барање за слободен пристап до информации од јавен карактер до сите вклучени институции во истражувањето, заради оценување на навременоста и целосноста на добиените одговори. Максималните бодови што може да ги добие едно министерство се 42, Владата на РМ може да добие максимум 40 бодови, Министерството за финансии 48, општините и Град Скопје 66, односно 67.

Истражувањето се спроведе од 5 до 20 март 2018 година. Финалното рангирање на институциите е извршено според степенот (процентот) на исполнување на обврските, т.е. индексот на транспарентност, којшто се добива како однос меѓу бројот на доделени бодови и вкупниот број на можни бодови. Притоа, 0 е најнизок ранг, а 100 највисок.

Активната транспарентност на институциите е поделена во пет групи, во зависност од степенот на исполнетост на обврските. Институциите со 80-100% исполнетост се рангирани во групата 'многу добра', оние со 60-80% во групата 'добра', институциите со 40-60% исполнетост во групата 'просечна', од 20-40% исполнетост во групата 'слаба' и од 0-20% во групата 'многу слаба' активна транспарентност.

ВКУПНО РАНГИРАЊЕ

Ранг	Институција	Резултат
МНОГУ ДОБРА		
1	Битола	83,6%
2	Велес	80,6%

Ранг	Институција	Резултат
ДОБРА		
3	МОН	78,6%
3	МО	78,6%
5	Крива Паланка	73,1%
5	Охрид	73,1%
5	Струмица	73,1%
8	Гевгелија	71,6%
9	МВР	71,4%
9	МЕ	71,4%
11	МЛС	69,0%
11	МНР	69,0%
11	МП	69,0%
11	МТСП	69,0%
15	Куманово	68,7%
16	МЗ	66,7%
17	МФ	64,6%
18	МЗШВ	64,3%
18	МИОА	64,3%
20	Илинден	64,2%
21	Ѓорче Петров	63,6%
22	Кавадарци	62,7%
22	Крушево	62,7%
24	Влада на РМ	62,5%
25	Гази Баба	62,1%
25	Центар	62,1%
27	Кратово	61,2%
27	Штип	61,2%

Ранг	Институција	Резултат
ПРОСЕЧНА		
29	Василево	59,7%
30	Кочани	58,2%
30	Прилеп	58,2%
32	Пехчево	56,7%
32	Ресен	56,7%
34	Богданци	55,2%
34	Делчево	55,2%
34	Радовиш	55,2%
34	Тетово	55,2%
34	Чашка	55,2%
39	МЖСПП	54,8%
40	Аеродром	54,5%
40	Карпош	54,5%
40	Кисела Вода	54,5%
43	Гостивар	53,7%
43	Демир Хисар	53,7%
45	Град Скопје	53,0%
46	МК	52,4%
47	Виница	50,7%
48	МТВ	50,0%
49	Македонска Каменица	49,3%
50	Берово	47,8%
50	Зрновци	47,8%
50	Лозово	47,8%
50	Македонски Брод	47,8%
54	Маврово и Ростуше	46,3%
55	Дебар	44,8%
55	Струга	44,8%
57	Новаци	41,8%
58	Вевчани	40,3%
58	Дебарца	40,3%
58	Јегуновце	40,3%
58	Неготино	40,3%
58	Свети Николе	40,3%

Ранг	Институција	Резултат
СЛАБА		
63	Пробиштип	38,8%
64	Могила	34,3%
64	Чешиново-Облешево	34,3%
66	Сарај	31,8%
67	Босилово	29,9%
68	Дојран	26,9%
69	Демир Капија	25,4%
69	Долнени	25,4%
69	Кичево	25,4%
72	Градско	23,9%
73	Ново Село	22,4%
73	Ранковце	22,4%
75	Арачиново	20,9%
75	Кривогаштани	20,9%
75	Липково	20,9%

Ранг	Институција	Резултат
МНОГУ СЛАБА		
78	Конче	19,4%
79	Сопиште	17,9%
80	Желино	14,9%
81	Бутел	12,1%
81	Чаир	12,1%
83	Валандово	11,9%
84	Боговиње	10,4%
84	Врапчиште	10,4%
86	Зелениково	9,0%
86	Теарце	9,0%
88	Карбинци	7,5%
88	Росоман	7,5%
88	Центар Жупа	7,5%
91	Петровец	6,0%
91	Пласница	6,0%
93	Чучер Сандево	4,5%
93	Шуто Оризари	4,5%
95	Брвеница	3,0%
95	Старо Нагоричане	3,0%
97	Студеничани	0,0%

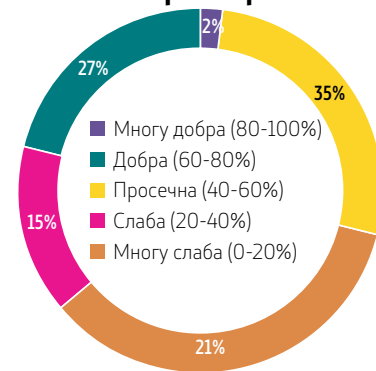

ОПШТОТО НИВО НА АКТИВНАТА ТРАНСПАРЕНТНОСТ ЕДВАЈ Е ПОДОБРЕНО

Просечниот резултат на сите вклучени 97 институции изнесува 43,5% (од можни 100%), што според употребената градација на нивото на активна транспарентност, би значело 'просечна' активна транспарентност. Активната транспарентност во 2018 година бележи незначително зголемување од 1 процентен поен во однос на 2017 година, кога просечниот резултат изнесуваше 42,5%. Сепак, активната транспарентност е сè уште под нивото од 2016 година, кога изнесуваше 45,0%.

Најмногу институции, 35%, има во групата со 'просечна' активна транспарентност, а најмалку, 2%, во најдобрата група, со 'многу добра' активна транспарентност.

Процентуална застапеност на институциите во одделните нивоа на активна транспарентност

МИНИСТЕРСТВОТА СЕ ПОДОБРУВААТ, ОПШТИНИТЕ СЕ ВЛОШУВААТ

Движење на активната транспарентност по години

Најзначајната новина во истражувањето на активната транспарентност на институциите во 2018 година е тоа што министерствата бележат значително подобрување во однос на активната транспарентност, додека кај општините активната транспарентност се намалува.

Иако и општините и министерствата во 2016 година почнаа од речиси исто ниво на активната транспарентност (општини 45%, министерства 44%), само во период од две години, просечната активна транспарентност на министерствата и Владата скокна на 66%, додека активната транспарентност на општините падна на 39%.

НИВОТО НА АКТИВНА ТРАНСПАРЕНТНОСТ НА ОПШТИНИТЕ ЗАГРИЖУВА

Евидентен е падот на активната транспарентност на општините од година во година: за 4 процентни поени од 2016 до 2017 година и за нови 2 процентни поени во 2018 година. Иако една група општини сиве овие години котира на првите места на ранг-листата (Велес, Охрид, Битола, Струмица и Крива Паланка), сепак влошување има кај повеќе од половина од општините.

За разлика од лани, кога меѓу првите 20 најдобро рангирани институции дури 16 беа општини, годинава меѓу топ 20 има само 8 општини. Наспроти тоа, сите последно рангирани 50 институции на ранг-листата се општини.

МИНИСТЕРСТВОТА ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА И ЗА ОДБРАНА НАЈДОБРИ

За разлика од општините, министерствата покажуваат постојан пораст во нивото на својата активна транспарентност. Почетните 44% во 2016 година се зголемија за 4 процентни поени во 2017 година и дури за 18 поени во 2018 година.

По две години како најдобро рангирано министерство на 19. место во 2016 и на 8. место во 2017 година, приматот во 2018 година го загуби Министерството за локална самоуправа. Најдобро рангирани министерства годинава се за образование и наука и за одбрана, двете на третото место. Ако во 2016 година меѓу првите 20 најдобро рангирани институции имаше само едно министерство, а лани 4, годинава дури 12 министерства се наоѓаат меѓу топ 20 институции според активната транспарентност.

Со исклучок на три министерства со 'просечна' активна транспарентност, сите други се во групата на институции со 'добра' активна транспарентност. Две години по ред, најслабо рангирано министерство е Министерството за транспорт и врски, на 48. место (лани на 71. место). Наспроти тоа, некогаш последното министерство, за економија, сега е на 9. место, од 44. место лани и 82. место во 2018 година.

Рангирање на министерствата според активната транспарентност

Ранг	Вк.ранг	Институција	Резултат 2018	Резултат 2017
1	3	Министерство за образование и наука	78,6%	45,2%
1	3	Министерство за одбрана	78,6%	47,6%
3	9	Министерство за внатрешни работи	71,4%	66,7%
3	9	Министерство за економија	71,4%	45,2%
5	11	Министерство за локална самоуправа	69,0%	71,4%
5	11	Министерство за надворешни работи	69,0%	42,9%
5	11	Министерство за правда	69,0%	66,7%
5	11	Министерство за труд и социјална политика	69,0%	57,1%
9	16	Министерство за здравство	66,7%	35,7%
10	17	Министерство за финансии	64,6%	70,8%
11	18	Министерство за земј., шумарство и водостопанство	64,3%	47,6%
11	18	Министерство за информатичко општество и админ.	64,3%	40,5%
13	24	Влада на РМ	62,5%	27,5%
14	39	Министерство за животна средина и прост. план.	54,8%	42,9%
15	46	Министерство за култура	52,4%	33,3%
16	48	Министерство за транспорт и врски	50,0%	26,2%

НАЈМАЛКУ ИНФОРМАЦИИ ИМА ЗА БУЏЕТИТЕ И ЗА ФИНАНСИИТЕ

Во однос на одделните области на активната транспарентност – институциите објавуваат најмногу информации од областа на пристапот до информации, а најмалку од областа на буџетската и финансиската транспарентност.

Во делот на **пристапот до информации**, процентот на исполнетост на обврските за активно објавување на овие информации кои произлегуваат главно од Законот за слободен пристап до информациите од јавен карактер, кај општините изнесува 48% (исто колку и лани), додека кај министерствата и Владата овој процент е значително повисок и изнесува 94% (лани 61%).

Кај областа **информации за надлежноста и за услугите**, општините имаат просечна исполнетост на обврските за активна транспарентност од 37% (лани 38%), а министерствата од 72% (лани 61%).

И општините и министерствата најслабо стојат кај активното објавување информации од областа **буџетска и фискална транспарентност**, каде што од можни 100%, општините исполнуваат само 25% (лани 26%), а министерствата 26% (лани 18%) од обврските за активно објавување информации.

Активна транспарентност по области

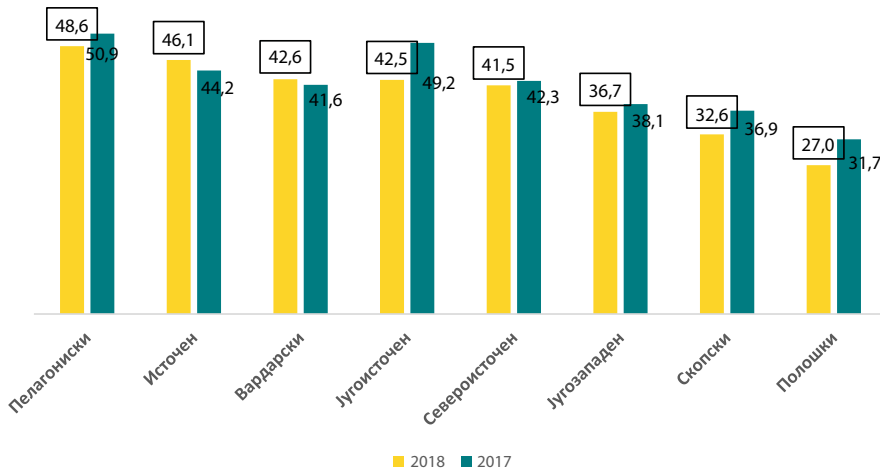

Кај општините има и четврта област, која се однесува на **информациите за нивните специфични надлежности**, каде што процентот на исполнување на обврските за активно објавување информации изнесува 45%, исто како и во 2016 година.

РЕГИОНАЛНИ ЛИДЕРИ И ГУБИТНИЦИ

Во однос на регионите, според просечните резултати, годинава најдобро стои пелагонскиот регион, а најслабо полошкиот.

РАНГИРАЊЕ НА РЕГИОНИТЕ СПОРЕД АКТИВНАТА ТРАНСПАРЕНТНОСТ

Според просечните резултати, пет региони спаѓаат во групата на активна транспарентност со 40-60% на исполнетост на обврските, односно со 'просечна', додека преостанатите три региони се во групата со 20-40% исполнетост на обврските, односно со 'слаба' транспарентност.

ПЕЛАГОНИСКИ РЕГИОН (48,6%)

Ранг	Вк.ранг	Општина	Резултат
1	1	Битола	83,6%
2	22	Крушево	62,7%
3	30	Прилеп	58,2%
4	32	Ресен	56,7%
5	43	Демир Хисар	53,7%
6	57	Новаци	41,8%
7	64	Могила	34,3%
8	69	Долнени	25,4%
9	75	Кривогаштани	20,9%

ЈУГОИСТОЧЕН РЕГИОН (42,5%)

Ранг	Вк.ранг	Општина	Резултат
1	5	Струмица	73,1%
2	8	Гевгелија	71,6%
3	29	Василево	59,7%
4	34	Богданци	55,2%
4	34	Радовиш	55,2%
6	67	Босилово	29,9%
7	68	Дојран	26,9%
8	73	Ново Село	22,4%
9	78	Конче	19,4%
10	83	Валандово	11,9%

ИСТОЧЕН (46,1%)

Ранг	Вк.ранг	Општина	Резултат
1	27	Штип	61,2%
2	30	Кочани	58,2%
3	32	Пехчево	56,7%
4	34	Делчево	55,2%
5	47	Виница	50,7%
6	49	М. Каменица	49,3%
7	50	Берово	47,8%
7	50	Зрновци	47,8%
9	63	Пробиштип	38,8%
10	64	Чешиново-Облешево	34,3%
11	88	Карбинци	7,5%

СЕВЕРОИСТОЧЕН (41,5%)

Ранг	Вк.ранг	Општина	Резултат
1	5	Крива Паланка	73,1%
2	15	Куманово	68,7%
3	27	Кратово	61,2%
4	73	Ранковце	22,4%
5	75	Липково	20,9%
6	95	Старо Нагоричане	3,0%

ВАРДАРСКИ РЕГИОН (42,6%)

Ранг	Вк.ранг	Општина	Резултат
1	2	Велес	80,6%
2	22	Кавадарци	62,7%
3	34	Чашка	55,2%
4	50	Лозово	47,8%
5	58	Неготино	40,3%
5	58	Свети Николе	40,3%
7	69	Демир Капија	25,4%
8	72	Градско	23,9%
9	88	Росоман	7,5%

ЈУГОЗАПАДЕН РЕГИОН (36,7%)

Ранг	Вк.ранг	Општина	Резултат
1	5	Охрид	73,1%
2	50	Македонски Брод	47,8%
3	55	Дебар	44,8%
3	55	Струга	44,8%
5	58	Вевчани	40,3%
6	58	Дебарца	40,3%
7	69	Кичево	25,4%
8	88	Центар Жупа	7,5%
9	91	Пласница	6,0%

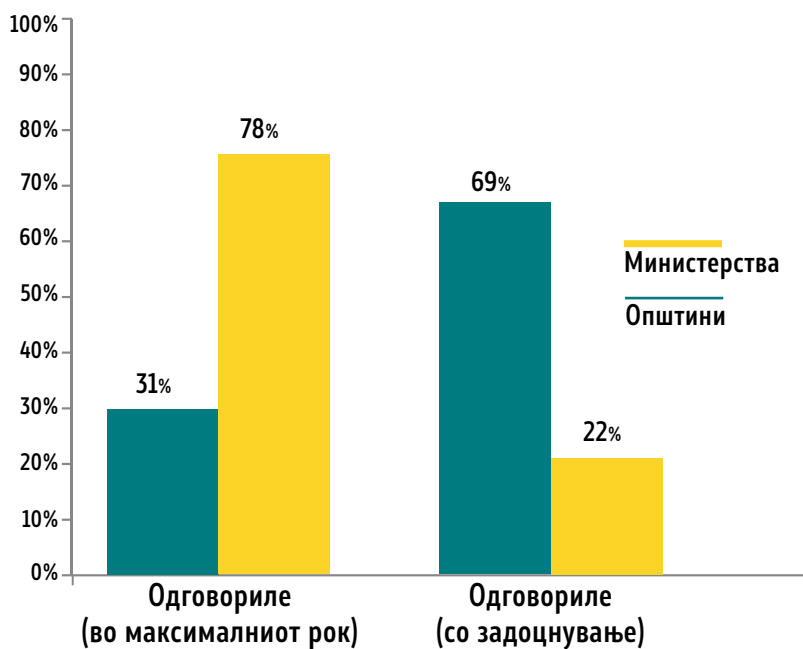
СКОПСКИ РЕГИОН (36,9%)

Ранг	Вк.ранг	Општина	Резултат
1	20	Илинден	64,2%
2	21	Ѓорче Петров	63,6%
3	25	Гази Баба	62,1%
3	25	Центар	62,1%
5	40	Аеродром	54,5%
5	40	Карпош	54,5%
5	40	Кисела Вода	54,5%
8	45	Град Скопје	53,0%
9	66	Сарај	31,8%
10	75	Арачиново	20,9%
11	79	Сопиште	17,9%
12	81	Бутел	12,1%
13	81	Чаир	12,1%
14	86	Зелениково	9,0%
15	91	Петровец	6,0%
16	93	Чучер Сандево	4,5%
16	93	Шуто Оризари	4,5%
18	97	Студеничани	0,0%

ПОЛОШКИ РЕГИОН (27,0%)

Ранг	Вк.ранг	Општина	Резултат
1	34	Тетово	55,2%
2	43	Гостивар	53,7%
3	54	Маврово и Ростуше	46,3%
4	58	Јегуновце	40,3%
5	80	Желино	14,9%
6	84	Боговиње	10,4%
6	84	Врапчиште	10,4%
8	86	Теарце	9,0%
9	95	Брвеница	3,0%

Просечниот број денови во кои е добиен одговорот е 23 (лани беше 20, а во 2016 година беше 15 дена). Одговорите на барањата од општините се примени во просечен рок од 20 дена (лани 22 дена), а од министерствата од 41 ден (лани 24 дена).

МИНИСТЕРСТВОТА ВО ПРОСЕК ОДГОВОРИЈА ЗА 41 ДЕН НА БАРАЊЕТО ЗА СЛОБОДЕН ПРИСТАП ДО ИНФОРМАЦИИ ОД ЈАВЕН КАРАКТЕР

71% од сите институции одговорија на барањето за слободен пристап до информациите од јавен карактер што им беше испратено ист ден и со иста содржина во рамките на максималниот законски рок од 30 дена, а 29% го испратиле одговорот со задоцнување. .

Одговори на барањата за слободен пристап (сите институции)

Дури 78% од општините одговориле во рамките на максималниот законски рок од 30 дена, додека тоа во рокот го сториле само 31% од министерствата. Наспроти тоа, само 22% од општините задоцниле со одговорот, додека доминантен број од општините (69%) одговорот го испратиле со задоцнување. Најбрзо меѓу општините одговориле Пробиштип и Веница, за еден ден, а најдоцна Тетово, за 70 дена. Меѓу министерствата, најбрзо одговорило Министерството за образование и наука, за 6 дена, а најдоцна, за труд и социјална политика, за 111 денови.

ПОБЕДНИЦИ И ГУБИТНИЦИ ЗА 2018 ГОДИНА

Најголема позитивна промена, во смисла на пораст на процентот на исполнетост на обврските за објавување информации поголем од 30 поени, во 2018 година е остварена кај Владата (35%), три министерства и кај една општина. Станува збор за Министерството за образование и наука (подобрување од 33,4 процентни поени), Општина Крушево (скок од 31,4 процентни поени) и Министерството за одбрана и за здравство (двете со скок од по 31 поен).

Наспроти ова, институции со најголеми негативни промени се општините Чаир, Студеничани, Ранковце, Демир Капија, Ново Село и Валандово, со повеќе од 20 процентни поени влошување.

Подобрување има кај 41 институции, влошување кај 49, додека 7 институции го задржале истото ниво на активна транспарентност како минатата година.

Годишна промена во активната транспарентност (2018/2017 година)

Институција	Промена во процентни поени	Институција	Промена во процентни поени
Влада на РМ	35,0	Радовиш	-1,5
Министерство за образование и наука	33,4	Гази Баба	-1,5
Крушево	31,4	Карбинци	-1,5
Министерство за одбрана	31,0	Министерство за локална самоуправа	-2,4
Министерство за здравство	31,0	Охрид	-3,0
Македонска Каменица	26,9	Чешиново-Облешево	-3,0
Министерство за економија	26,2	Богданци	-3,0
Министерство за надворешни работи	26,1	Чашка	-3,0
Дебарца	23,9	Кочани	-3,0
Министерство за транспорт и врски	23,8	Свети Николе	-3,0
Министерство за информатичко општество и администрација	23,8	Велес	-3,0
Куманово	22,4	Македонски Брод	-4,4
Лозово	20,9	Зелениково	-4,4
Министерство за култура	19,1	Пробиштип	-4,5
Сарај	18,2	Струга	-4,5
Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство	16,7	Ѓорче Петров	-4,6
Јегуновце	14,9	Шуто Оризари	-4,6
МОН	7,1	Чешиново-Облешево	-4,5

Неготино	14,9	Кичево	-5,9
Гевгелија	13,4	Кратово	-6,0
Пехчево	13,4	Бутел	-6,1
Арачиново	13,4	Министерство за финансии	-6,2
Министерство за труд и социјална политика	11,9	Струмица	-7,5
Министерство за животна средина	11,9	Теарце	-8,9
Маврово и Ростуше	10,5	Росоман	-8,9
Могила	8,9	Кисела Вода	-9,1
Кавадарци	7,5	Центар Жупа	-10,4
Виница	5,9	Врапчиште	-10,5
Министерство за внатрешни работи	4,7	Гостивар	-10,5
Центар	4,5	Тетово	-10,5
Градско	4,5	Прилеп	-10,5
Чучер Сандево	4,5	Штип	-11,9
Дојран	4,5	Долнени	-11,9
Град Скопје	3,0	Желино	-12,0
Сопиште	3,0	Ресен	-13,4
Битола	3,0	Вевчани	-13,4
Дебар	3,0	Босилово	-13,4
Боговиње	2,9	Демир Хисар	-13,5
Министерство за правда	2,3	Карпош	-13,7
Пласница	1,5	Кривогаштани	-14,9
Липково	1,5	Василево	-17,9
Илинден	1,5	Брвеница	-17,9
Аеродром	0,0	Петровец	-17,9
Крива Паланка	0,0	Валандово	-20,9
Конче	0,0	Ново Село	-20,9
Новаци	0,0	Демир Капија	-20,9
Старо Нагоричане	0,0	Ранковце	-22,4
Берово	0,0	Студеничани	-26,9
Зрновци	0,0	Чаир	-36,4
Делчево	-1,5		

ПРИЛОЗИ: ПРАШАЛНИЦИ ЗА ИСТРАЖУВАЊЕ

ПРАШАЛНИК ЗА ИСТРАЖУВАЊЕ НА АКТИВНАТА ТРАНСПАРЕНТНОСТ НА МИНИСТЕРСТВОТА И НА ВЛАДАТА НА РМ ЗА ИЗРАБОТКА НА ИНДЕКСОТ НА АКТИВНА ТРАНСПАРЕНТНОСТ

ПРВА ГРУПА ПРАШАЊА: ПРИСТАП ДО ИНФОРМАЦИИ

1. Дали има на интернет-страницата посебен оддел за пристап до информации?
2. Дали тој посебен оддел за пристап до информации се наоѓа на основното мени, на почетната страна или до него се доаѓа со клик?
3. Дали е објавено името на службеното лице за посредување со информации?
4. Дали се објавени основни податоци за контакт со имателот на информацијата (адреса, телефон, е-маил)?
5. Дали е објавена листа на информации со кои располага институцијата?

ВТОРА ГРУПА ПРАШАЊА: ИНФОРМАЦИИ ЗА НАДЛЕЖНОСТА И ЗА УСЛУГИТЕ

6. Дали се објавени прописите кои се однесуваат на надлежноста на имателот на информации?
7. Дали се објавени предлог-програми, програми, стратегии, ставови, мислења, студии и др. слични документи од надлежноста на имателот?
8. Дали се објавени информации за надлежностите на институцијата?
9. Дали се објавени услугите што ги дава институцијата?
10. Дали е објавена организациската структура (шема, органограм) на институцијата?
11. Дали се објавени имиња на вработени/раководители со контакти?
12. Дали се објавени решенија во управна постапка?
13. Дали се издава информативен билтен или друг облик на информирање?

ТРЕТА ГРУПА ПРАШАЊА: БУЏЕТСКА И ФИНАНСИСКА ТРАНСПАРЕНТНОСТ

14. Дали е објавен буџетот на институцијата за 2018 год.?
15. Дали е објавена завршна сметка на буџетот за 2017 год.?
16. Дали е објавена скратена верзија од стратешкиот план за 2018 година?
17. Дали се објавуваат огласи за јавни набавки?
18. Дали се објавуваат тендерски документации за огласите?
19. Дали е објавен годишен план за јавни набавки за 2018 год.?
20. Дали се објавуваат известувања за склучен договор од јавни набавки?

2. ПРАШАЛНИК ЗА ИСТРАЖУВАЊЕ НА АКТИВНАТА ТРАНСПАРЕНТНОСТ НА МИНИСТЕРСТВОТО ЗА ФИНАНСИИ ЗА ИЗРАБОТКА НА ИНДЕКСОТ НА АКТИВНА ТРАНСПАРЕНТНОСТ

ПРВА ГРУПА ПРАШАЊА: ПРИСТАП ДО ИНФОРМАЦИИ

1. Дали има на интернет-страницата посебен оддел за пристап до информации?
2. Дали тој посебен оддел за пристап до информации се наоѓа на основното мени, на почетната страна или до него се доаѓа со клик?
3. Дали е објавено името на службеното лице за посредување со информации?
4. Дали се објавени основни податоци за контакт со имателот на информацијата (адреса, телефон, е-маил)?
5. Дали е објавена листа на информации со кои располага институцијата?

ВТОРА ГРУПА ПРАШАЊА: ИНФОРМАЦИИ ЗА НАДЛЕЖНОСТА И ЗА УСЛУГИТЕ

6. Дали се објавени прописите кои се однесуваат на надлежноста на имателот на информации?
7. Дали се објавени предлог-програми, програми, стратегии, ставови, мислења, студии и др. слични документи од надлежноста на имателот?
8. Дали се објавени информации за надлежностите на институцијата?
9. Дали се објавени услугите што ги дава институцијата?
10. Дали е објавена организациската структура (шема, органограм) на институцијата?
11. Дали се објавени имиња на вработени/раководители со контакти?
12. Дали се објавени решенија во управна постапка?
13. Дали се издава информативен билтен или друг облик на информирање?

ТРЕТА ГРУПА ПРАШАЊА: БУЏЕТСКА И ФИНАНСИСКА ТРАНСПАРЕНТНОСТ

14. Дали е објавен буџетот на институцијата?
15. Дали е објавена завршна сметка на буџетот?
16. Дали е објавена скратена верзија од стратешкиот план за 2018 година?
17. Дали се објавуваат огласи за јавни набавки?
18. Дали се објавуваат тендерски документации за огласите?
19. Дали е објавен годишен план за јавни набавки за 2018 год.?
20. Дали се објавуваат известувања за склучен договор од јавни набавки?
21. Дали се објавуваат месечни извештаи за извршување на буџетот во 2017/18 година?
22. Дали се објавува извештај за извршување на буџетот за првите шест месеци од годината во 2017 година?
23. Дали се објавуваат податоци за јавниот долг на РМ во 2017/18 година?

3. ПРАШАЛНИК ЗА ИСТРАЖУВАЊЕ НА АКТИВНАТА ТРАНСПАРЕНТНОСТ НА ОПШТИНИТЕ И НА ГРАД СКОПЈЕ ЗА ИЗРАБОТКА НА ИНДЕКСОТ НА АКТИВНА ТРАНСПАРЕНТНОСТ, СО БОДОВИ

ПРВА ГРУПА ПРАШАЊА: ПРИСТАП ДО ИНФОРМАЦИИ

1. Дали има на интернет-страницата посебен оддел за пристап до информации?
2. Дали тој посебен оддел за пристап до информации се наоѓа на основното мени, на почетната страна или до него се доаѓа со клик?
3. Дали е објавено името на службеното лице за посредување со информации?
4. Дали се објавени основни податоци за контакт со имателот на информацијата (адреса, телефон, е-маил)?
5. Дали е објавена листа на информации со кои располага институцијата?
6. Дали се објавени прописите кои се однесуваат на надлежноста на имателот на информации?
7. Дали се објавени предлог-програми, програми, стратегии, ставови, мислења, студии и др. слични документи од надлежноста на имателот?
8. Дали се објавени информации за надлежностите на институцијата?
9. Дали е објавен статутот на општината?

ВТОРА ГРУПА ПРАШАЊА: ИНФОРМАЦИИ ЗА НАДЛЕЖНОСТА И ЗА УСЛУГИТЕ

10. Дали се објавени службените гласници на општината?
11. Дали се објавуваат дневните редови за седниците на Советот на општината?
12. Дали се објавуваат одлуки на Советот на општината?
13. Дали се објавени услугите што ги дава институцијата?
14. Дали е објавена организациската структура (шема, органограм) на институцијата?
15. Дали се објавени имиња на вработени/раководители со контакти?
16. Дали се објавени решенија во управна постапка?
17. Дали се издава информативен билтен или друг облик на информирање?

ТРЕТА ГРУПА ПРАШАЊА: БУЏЕТСКА И ФИНАНСИСКА ТРАНСПАРЕНТНОСТ

18. Дали е објавен буџетот на институцијата за 2018 год.?
19. Дали е објавена завршна сметка на буџетот за 2017 год.?
20. Дали се објавуваат квартални извештаи за извршување на буџетот во 2017/18 година?
21. Дали се објавува граѓански буџет?
22. Дали се објавуваат огласи за јавни набавки?
23. Дали се објавуваат тендерски документации за огласите?
24. Дали е објавен годишен план за јавни набавки за 2018 год.?
25. Дали се објавуваат известувања за склучен договор од јавни набавки?

ЧЕТВРТА ГРУПА ПРАШАЊА: ИНФОРМАЦИИ ЗА СПЕЦИФИЧНИТЕ НАДЛЕЖНОСТИ НА ОПШТИНИТЕ

Дали се објавуваат информации во согласност со ЗЛС, чл.8 и чл.22:

26. Дали е објавен ГУП (информации за урбанистичкото планирање)?
27. Дали се објавуваат ДУП (информации за урбанистичкото планирање)?
28. Дали се објавуваат одобренија за градба (информации за урбанистичкото планирање)?
29. Дали се објавуваат информации за заштита на животната средина?
30. Дали се објавуваат информации за локалниот економски развој?
31. Дали се објавуваат информации за комуналните дејности?
32. Дали се објавуваат информации за културата?
33. Дали се објавуваат информации за спортот и рекреацијата?
34. Дали се објавуваат информации за социјална заштита и заштита на децата?
35. Дали се објавуваат информации за образованието?
36. Дали се објавуваат информации за здравствената заштита?
37. Дали се објавуваат информации за мерките за заштита и спасување на граѓаните?
38. Дали се објавуваат информации за противпожарната заштита?
39. Дали се објавуваат информации за надзорот над вршењето на работите од надлежност на институцијата?
40. Дали е објавена информација за стапката на данокот на имот што ја пропишува општината?
41. Дали е објавена информација за надоместокот за уредување на градежно земјиште?

OPEN DATA

Каде одат моите пари?

**КОЛКУ ПЛАЌАТЕ ДНЕВНО ЗА
ФУНКЦИИТЕ НА
ЦЕНТРАЛНАТА ВЛАСТ ?**

Проверете сами, брзо и лесно.

opendata.mk

